

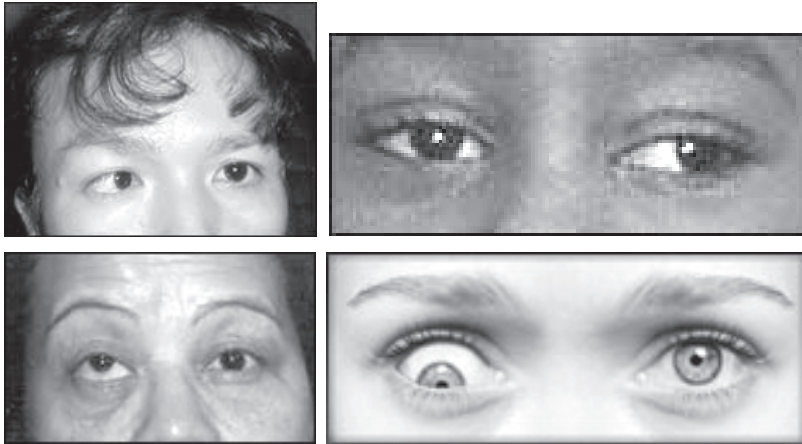
เด็กตาเข กับโรคสายตาสั้น ที่เกี่ยวข้อง

เด็กตาเข เกิดจากอะไร จากนอนอ่านหนังสือหรือดูโทรทัศน์ใกล้ๆ หรือเปล่า โรคตาเขหรือตาเหล่ อาจเป็นตั้งแต่เกิด หรือเป็นในภายหลังก็ได้ สาเหตุอาจเกิดจากความไม่สมดุลของกล้ามเนื้อตา ปัญหาสายตาสั้นผิดปกติ หรือมีโรคตาทำให้ตามัว ต่อมาตาข้างนั้นไม่ได้ใช้งานจึงเข หรือจากโรคเส้นประสาทสมองที่สามเสี่ยงกล้ามเนื้อตา ดังนั้นสาเหตุของโรคตาเขจึงไม่ได้เกิดจากการนอนอ่านหนังสือหรือดูโทรทัศน์ใกล้ๆ

ตาเขคือภาวะที่เวลามองตรงไปข้างหน้าแล้วมีตาข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้ง 2 ข้างไม่มองตรง ตาเขมีชื่อเรียกอีกหลายอย่างเช่น ตาเหล่ ตาส่อน ตาเอียง ตาเขมีหลายแบบได้แก่เข้เข้า เข้ออก เข้ขึ้นบน และเข้ลงล่าง

รูปตาเขแบบต่างๆ

สาเหตุของตาเข

- เป็นเองแต่กำเนิดจากความไม่สมดุลของกล้ามเนื้อตาซึ่งมีทั้งเป็นเองหรือเป็นแบบถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์
- มีสายตาสั้นหรือต้อกระจกในเด็กจะทำให้มีตาเขเข้าได้ มักยาวมากกว่า 400 (4 ไดออปเตอร์) หรือเด็กที่มีสายตาสั้นหรือเอียงมาก อาจทำให้มีตาเขออกได้ การแก้ไขโดยการใส่แว่นสายตาจะช่วยให้หายได้
- เส้นประสาทที่มาเลี้ยงกล้ามเนื้อตาเสีย ทำให้กล้ามเนื้อตาซึ่งมีหน้าที่ในการกลอกลูกตาทำงานผิดปกติไป จึงมีตาเข สาเหตุของเส้นประสาทเสีย เช่น การอักเสบหรือติดเชื้อในสมอง อุบัติเหตุที่ศีรษะ โรคหลอดเลือดสมอง เนื้องอกในสมอง และเบาหวาน เป็นต้น

- มีตาข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้างมัว ก็ทำให้ตาข้างนั้นเข้ได้ สาเหตุของต้ามัว เช่น ต้อกระจก แผลเป็นที่กระจกตาดำ เส้นประสาทตาเสื่อม โรคของจอประสาทตา สายตาสั้นผิดปกติ ตาขี้เกีจ และที่สำคัญคืออาจเป็นอาการเริ่มต้นของโรคมะเร็งจอประสาทตา (retinoblastoma) ซึ่งถ้าวินิจฉัยได้เร็ว อาจสามารถรักษามะเร็งนั้นให้หายได้ ดังนั้นเด็กที่มีปัญหาตาเขทุกราย ต้องพาไปพบจักษุแพทย์เพื่อหาสาเหตุและให้การรักษาอย่างถูกต้อง

การรักษาโรคตาเข

ก่อนอื่นต้องดูก่อนว่าเด็กตาเขจริงหรือไม่โดยทั่วไปในเด็กเล็กอายุก่อน 2-3 เดือน อาจยังไม่สามารถควบคุมกล้ามเนื้อตาได้ จึงอาจมีตาเขบางเวลาได้ แต่หลังอายุ 2-3 เดือน เด็กควรมีตาที่ตรงทั้ง 2 ข้างตลอดเวลา

นอกจากนี้ยังต้องแยกว่าเป็นตาเขจริงหรือเข้เทียม เพราะในเด็กไทยมีลักษณะตั้งจมูกแบน ตาสองข้างค่อนข้างห่างกัน อาจทำให้ดูเหมือนตาเขเข้าใน วิธีการทดสอบคือใช้ไฟฉายถือห่างหน้าเด็กประมาณ 50 เซนติเมตรส่องไฟบริเวณหว่างคิ้วเด็ก สังเกตเงาไฟฉายที่ตาดำเด็กทั้งสองข้าง ถ้าเงาไฟตกกลางตาดำทั้งสองข้าง แสดงว่าตาเขเทียม มักหายได้เองเมื่อเด็กโตขึ้น แต่ถ้าเงาข้างใดข้างหนึ่งไม่ตกกลางตาดำ หรือทดสอบดูแล้วไม่แน่ใจ ควรพามาพบจักษุแพทย์เพื่อตรวจวินิจฉัยให้แน่นอนอีกที

เมื่อพบว่าเป็นตาเขจริง ขั้นตอนแรกจักษุแพทย์มักจะดูว่ามีปัญหาสายตาสั้นหรือต้อกระจกหรือไม่ เพราะถ้ามีและผิดปกติมาก จะจำเป็นต้องให้การรักษาด้วยการใส่แว่นตาดูก่อน ซึ่งส่วนใหญ่ตาจะกลับมาตรงได้โดยไม่ต้องผ่าตัด แต่ถ้าใส่แว่นไปหลายเดือนแล้วตาเขยังไม่หาย ก็จะรักษาโดยการผ่าตัดต่อไป

เกี่ยวกับเรื่องการรักษาตาเขนี้ พ่อแม่เด็กบางท่านก็อยากจะให้รักษาให้หายโดยเร็ว แต่บางท่านก็เข้าใจว่าต้องรอเด็กโตก่อนจึงค่อยพามาหาหมอเพื่อรักษา จริงๆแล้วควรรีบไปรับการตรวจรักษาโดยจักษุแพทย์ตั้งแต่แรกๆ เพราะภาวะตาเขอาจทำให้เกิดความพิการทางตาอย่างถาวรจากภาวะสายตาสั้น ขี้เกียจ เพราะเด็กไม่ยอมใช้ตาข้างที่เขเลยหรือจากการมีสายตาสั้นผิดปกติมาก นอกจากนั้นตาเขอาจเป็นอาการเตือนเริ่มต้นของโรคมะเร็งจอประสาทตา ซึ่งหากให้การรักษาล่าช้า อาจถึงแก่ชีวิตได้

สายตาสั้น ขี้เกียจ หลายคนไม่รู้จักร แต่ทำให้เด็กตามัวถาวรได้ถ้ารักษาช้า

สายตาสั้น ขี้เกียจคือภาวะที่ตามัว การมองเห็นลดลง แม้แก้ไขสายตาสั้นที่ผิดปกติด้วยแว่นตาที่ถูกต้องแล้ว โดยไม่มีโรคอื่นของตา สาเหตุเกิดจากในช่วงที่ประสาทตามีการพัฒนาของการมองเห็น (8-10 ขวบแรก) ตาข้างนั้นหรือทั้ง 2 ข้างไม่ได้รับการกระตุ้นอย่างเหมาะสม มักจะเป็นผลจากตาเข สายตาสั้น ยาว เอียง หรือโรคอื่นๆ ที่ทำให้การรับภาพจากตาส่งไปยังสมอง

รูปตามัว

รูปตาปกติ

ไม่ชัดเจน การรักษาต้องทำการแก้ไขภายใน 8-10 ขวบ โดยต้องรักษาสาเหตุเหล่านั้น และพยายามให้เด็กใช้ตาข้างที่เป็นตาขี้เกียจ โดยการปิดตาที่ดี เพราะเมื่อ อายุเกิน 8-10 ขวบแล้ว จะไม่สามารถรักษาโรคตาขี้เกียจให้ดีขึ้นได้ตลอดไป

โรคสายตาสั้น ขี้เกียจมีความสำคัญมาก เพราะคุณพ่อคุณแม่มีส่วนช่วยในการป้องกันไม่ให้ลูกเป็นโรคนี้ได้มากที่สุดทีเดียว ตาขี้เกียจคือภาวะที่การมองเห็นลดลงแม้แก้ไขสายตาสั้นที่ผิดปกติด้วยแว่นตาแล้ว โดยไม่มีโครงสร้างที่ผิดปกติของตา สาเหตุเกิดจากในช่วงที่ตามีการพัฒนาของการมองเห็น (8-10 ขวบแรก) ตาข้างนั้นหรือทั้ง 2 ข้างไม่ได้รับการกระตุ้นอย่างเหมาะสม โดยทั่วๆ ไปมักจะเป็นผลจากตาเข สายตาสั้น ยาว เอียง หรือโรคอื่นๆ ที่ทำให้การรับภาพจากตาส่งไปยังสมองไม่ชัดเจน

สายตาสั้น ขี้เกียจเกิดจากอะไร

สาเหตุของตาขี้เกียจมีหลายสาเหตุ ดังนี้

- ตาขี้เกียจจากตาเข ทำให้ตาข้างที่เขไม่ถูกใช้งานเลย จึงเป็นตาขี้เกียจซึ่งพบได้บ่อยสุด
- ตาข้างใดข้างหนึ่งมีสายตาสั้นผิดปกติมาก ทำให้ตาข้างนั้นไม่ถูกใช้งานจึงกลายเป็นตาขี้เกียจ
- ตาทั้ง 2 ข้างมีสายตาสั้นผิดปกติมาก ทำให้กลายเป็นตาขี้เกียจทั้ง 2 ตา
- ตาที่ไม่ได้รับแสงกระตุ้นจอประสาทตาเลยจากการถูกบังแสง เช่น จากต้อกระจกแต่กำเนิด หรือหนังตาตกแต่กำเนิด

การเกิดตาขี้เกียจ จะเป็นเฉพาะเมื่อสาเหตุที่กล่าวมานี้เป็นในช่วง 8-10 ขวบแรก และการรักษาต้องทำภายใน 8-10 ขวบ โดยต้องรักษาสาเหตุที่ทำให้เกิด เช่น การแก้สายตาสั้นที่ผิดปกติโดยใส่แว่นตา การผ่าตัดแก้ตาเขหรือต้อกระจก และพยายามให้เด็กใช้ตาข้างที่เป็นตาขี้เกียจ โดยการปิดตาที่ดี

(occlusive therapy) โดยควรแนะนำให้พำนักไปรับคำแนะนำรักษาจากจักษุแพทย์ เพราะเมื่ออายุเกิน 8-10 ขวบแล้วจะไม่สามารถรักษาโรคตาขี้เกียจให้ดีขึ้นได้ตลอดไป อุบัติการณ์พบได้ประมาณร้อยละ 1 - 5 ของประชากรทั่วไป

การพัฒนาของระบบการมองเห็นจะเริ่มตั้งแต่แรกคลอดจนกระทั่งอายุประมาณ 8-10 ขวบ โดยจะพัฒนาเร็วมากในช่วงวัยทารก ดังนั้นหากมีการหยุดยั้งการพัฒนาในช่วงอายุดังกล่าวจากสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้ตามัวดังกล่าวในตอนต้น แล้วไม่ได้รับการรักษาก็จะเกิดภาวะสายตาสั้นได้

การวินิจฉัยหากตรวจพบได้เร็วหรือภายในอายุ 3 - 4 ขวบก็สามารถรักษาได้ดีขึ้นเร็ว แต่โดยส่วนใหญ่มักจะตรวจพบล่าช้าจนกระทั่งเด็กโต ซึ่งจะวัดสายตาดูได้ง่าย แต่ก็รักษายากขึ้น โดยปกติอาจทดสอบโดยการให้เด็กยืนห่างจากตัวหนังสือเท่ากับผู้ใหญ่ แล้วทดลองปิดตาทีละข้างว่าสามารถมองเห็นได้เท่ากับผู้ใหญ่หรือไม่ ถ้าเห็นไม่เท่ากัน แสดงว่ามีปัญหาตามัว ต้องพาไปพบจักษุแพทย์

การรักษาโรคสายตาสั้น

การดูแลเด็กที่มีภาวะสายตาสั้น ค่อนข้างจะซับซ้อน จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งจักษุแพทย์ ผู้ช่วยแพทย์ ผู้ป่วย ผู้ปกครอง ครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ให้เข้าใจตรงกันและช่วยกันรักษา เมื่อพบผู้ป่วยสายตาสั้น จักษุแพทย์จำเป็นต้องวินิจฉัยสาเหตุ ประเมินความรุนแรงของโรค และวางแผนการรักษาพร้อมทั้งอธิบายให้ผู้ป่วยและผู้ปกครองเข้าใจตรงกันรวมถึงผลดีผลเสียในการรักษา โดยทั่วไปแล้ว จุดหมายในการรักษาเพื่อกระตุ้นให้ตามีสายตาสั้นที่ปกติเท่ากันทั้งสองข้าง ในที่สุดหากสามารถรักษานี้ได้ระดับสายตาสั้นที่ต้องการแล้ว การรักษาควรจะค่อยๆ ลดลง และมีการติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอเพื่อคงสภาพสายตาสั้นอายุ

อย่างน้อย 10 ขวบ

การรักษาตาที่มีภาวะสายตาสั้น เป็นการรักษากระตุ้นการส่งสัญญาณประสาทไปยังศูนย์การมองเห็นในสมอง จะได้ผลต้องทำในช่วงวัยเด็กที่กำลังมีการพัฒนาของระบบการมองเห็น ไม่เกิน 8-10 ขวบ โดยมีขั้นตอนการรักษาภาวะสายตาสั้น ดังนี้

1. กำจัดสาเหตุที่บังการมองเห็น เช่น ต้อกระจก กระจกตา เพื่อให้ตาข้างนั้นมองเห็นภาพชัดที่สุด แต่หากมีตาเขจำเป็นจะต้องใช้วิธีการปิดตาก่อนการผ่าตัดกล้ามเนื้อตา

2. แก้ไขภาวะสายตาสั้นผิดปกติ โดยหยอดยาเพื่อลดการเพ่งของสายตาค่อนวัดแว่น อาจจะแก้ไขโดยใช้แว่นสายตาหรือเลนส์สัมผัส ซึ่งบางครั้งก็ได้ผลดี เช่น ภาวะสายตาสั้นจากสายตาสองข้างไม่เท่ากันที่ไม่มีตาเข การใช้แว่นสายตาร่วมกับการปิดตาข้างที่ดี เพื่อบังคับให้เด็กใช้ตาข้างที่ขี้เกียจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่เด็กใช้สายตามากๆ เช่น ขณะดูโทรทัศน์ทุกวัน ก็อาจจะสามารถแก้ไขภาวะสายตาสั้นได้

3. ในกรณีที่สายตาสั้นเดียวหรือ 2 ตาไม่เท่ากัน จะรักษาโดยกระตุ้นให้ใช้ตาข้างที่เสียใช้งาน โดยจำกัดการใช้ตาดี ส่วนใหญ่ใช้วิธีการปิดตา

รูปการปิดตาการรักษาสายตาสั้น

วิธีการป้องกันภาวะสายตาสั้นได้อย่างไร

ภาวะสายตาสั้นจะก่อให้เกิดการสูญเสียของสายตาน้อย หากสามารถตรวจพบและรักษาได้เร็ว โดยทั่วไปเด็กไม่สามารถบอกได้เมื่อมีปัญหาสายตาและผู้ปกครองก็ตรวจได้ยาก ดังนั้นผู้ปกครองควรช่างสังเกต ถ้าเด็กมีพฤติกรรมทางการมองเห็นที่ผิดปกติ เช่นร้องไห้หรือเอามือปิดเมื่อเราใช้มือบังตาข้างใดข้างหนึ่งเสมอ เด็กดูโทรทัศน์ใกล้ หยีตา เอียงคอมอง ตาเข มีปัญหาหนังตาตก หรือกลางตาดำเป็นสีขาวจากโรคต่อกระจก ควรรีบพาไปพบจักษุแพทย์เพื่อให้การรักษาโรคที่เป็นสาเหตุ เพื่อรับการแก้ไข ป้องกันการเกิดภาวะสายตาสั้นตามมา

